

Hypnose en psychose

ROMAN

LUISTER NIET NAAR ROBERT BLAKE

BART VAN LIERDE
2005, AMSTERDAM/ANTWERPEN,
LJ VEEN, 17,95 EURO, 319 BLZ.,
ISBN 90-204-0390-7

(tijd) - Bart Van Lierde voert in zijn tweede roman 'Luister niet naar Robert Blake' een personage op dat denkt dat hij een spin is.

De hypnotheapeut Robert Blake moet hem van zijn waanbeelden afhelpen, maar geraakt steeds dieper verstrikt in het ingenieuze web dat om hem heen wordt gespind. Van Lierde levert opnieuw een merkwaardige, meeslepende roman af, die nu en dan je maag doet keren.

Robert Blake is hypnotheapeut in het ziekenhuis van Port Huron, een Amerikaans stadje vlakbij de Canadese grens. Als meester van de hypnose kan hij psychoten en neuroten van hun kwaal genezen, maar ook voor minder nobele doeleinden komt zijn talent uitstekend van pas. Wanneer hij zijn vrouw Jennifer in trance brengt om haar tegen een boom te laten knallen, brokkelt Blakes zorgvuldig opgebouwde kaartenhuisje langzaam maar onverbidlijk af.

Blake heeft overigens redenen genoeg om zich van Jennifer te willen ontdoen. Al sedert het begin van zijn carrière sleept hij een geheim met zich mee waarop zijn hele loopbaan gebaseerd is. Wanneer hij door zijn vrouw, die van dat geheim op de hoogte is, op heterdaad betrapt wordt met zijn secretaresse, dreigt zij de kat de bel aan te binden. Blake steekt daar dus een stokje voor, maar wordt door twee van zijn cliënten - de 'spinnenman' en zijn al even psychotische

echtgenote - toch nog berecht. Zijn stervende moeder, een ambitieuze collega en een geniepige nachtwaker in de kliniek kijken intussen sardonisch grijnzend toe.

Net als in zijn debuut 'Violist van de duivel' van twee jaar geleden is het Bart Van Lierde in deze roman in de eerste plaats om het verhaal te doen. 'Luister niet naar Robert Blake' heeft een best spannende en intrigerende plot met enkele tot de verbeelding sprekende personages.

In 'Violist van de duivel' heeft Van Lierde zijn liefde voor klassieke muziek gethematiseerd. In zijn nieuwe roman staat zijn fascinatie voor hypnose centraal. Door van zijn personage Robert Blake een docent te maken, heeft hij het pad voor zichzelf geëffend om daar als een aantal vrij lange passages aan te wijden. De soms ongewild interactieve colleges over hypnose die Blake aan zijn studenten geeft, worden in enkele hoofdstukken breed uitgesmeerd. Daaruit blijkt dat Van Lierde zeker niet onbeslagen op het ijs komt. En hij slaagt erin zijn meer dan gewone interesse in hypnose op de lezer over te dragen.

De keerzijde van de medaille is dat Van Lierde net als in zijn vorige roman zijn kennis niet altijd even goed heeft weten te doseren. Het boek lijkt soms iets te veel een overzicht van de voornaamste hypnosetechnieken, al neemt dat niet weg dat Van Lierde het verhaal een aardige vaart heeft gegeven, waardoor hij je als lezer uiteindelijk toch over de streep haalt.

Ranzig

Een andere gelijkenis met zijn vorige roman is de thematisering van enkele wel heel erg duistere trekjes van het menselijke brein. De relaties tussen de personages in dit boek worden gestuurd door donkere en geheime verlangens, en de manier waarop ze met elkaar omgaan - niet het mist tussen de lakens - neemt

soms bijzonder gore vormen aan. Die opmerkelijke obsessie voor de ranzige aberraties van de menselijke geest, maakt van deze roman een intrigerend boek en van Bart Van Lierde een mysterieuze en dus boeiende auteur.

De ongeneneerde manier waarop hij zijn preoccupatie voor het buitensporige tentoonspreekt, compenseert dat Van Lierde geen grootmeester van de stilistiek is. De taal is een hulpmiddel om de actie levendig te houden en de plot te ontwikkelen, maar vestigt zelden de aandacht op zichzelf. Van Lierde valt soms ook te gemakkelijk op clichés terug, zeker in de uiterlijke beschrijving van personages. Dat neemt soms genante vormen aan. Knappe vrouwen hebben in dit boek bijvoorbeeld gegarandeerd volle lippen en priemende tepels. In dat soort beschrijvingen zijn referenties aan stationsromannetjes niet ver weg meer.

De achterflap van het boek vermeldt dat het boek 'leest als een thriller', en dat is niet eens zwaar overdreven. Van Lierde serveert verrassende wendingen genoeg om het verhaal boeiend te houden en laat een ander uitmonden in een zenuwachtige climax. Daarmee is het voornaamste ook wel gezegd. Deze roman onderscheidt zich weliswaar van de gemiddelde thriller doordat het hoofdpersonage complex genoeg is om de lezer van tijd tot tijd aan het twijfelen te brengen: Blake is dan wel een racistische en seksistische moordenaar, maar op sommige momenten lijkt hij toch in het kamp van de slachtoffers thuis te horen. Die ambiguïteit verraadt een vaardige auteur.

Op de eerste bladzijde van dit boek beschrijft Van Lierde de economische situatie in Port Huron als volgt: 'als je stagneerde, bleef je berooid achter'. Van Lierde stagneert als auteur voorlopig niet, en blijft nieuwsgierigheid opwekken naar meer.

Bert VAN RAEMDONCK

De reden dat de vrouwen in dit boek gegarandeerd volle lippen en priemende tepels hebben, zoals de recensent schrijft, heeft te maken met het vertelperspectief. Het verhaal is geschreven van uit het gezichtspunt van de therapeut-verkrachter, en die kijkt nu eenmaal op deze manier naar vrouwen. (Technische term: het personeel vertelstandpunt)

Bart Van Lierde

16/11/05